

4301.01

פרוטוקול מס. 38 / ד' 1959

החגיגה ביום ג', כ"ט בתמוז, תשי"ט - 4.8.1959 שעה 11.00

נ ו כ ח י ם

חברי הוועדה:

היו"ר ב. אבניאל
 מ. אולמרט
 מ. אונא
 ב. אזניה
 ע. איכילוב
 ע. דגני
 ש. שורש
 א. הלמי

מוזמנים:

ד"ר לוונטל - מטעם משרד המסחר והתעשייה

נציגות אגודת הצרכנים {
 גב' אירמה פולק
 גב' א. לקריץ
 גב' א. רקובר

מר אשכנזי - מזכיר מועצת הירקות.

חבר-הכנסת ורהפטיג.

פ. פלקסר - מזכיר הוועדה.

סדר-היום:

דו"ח הוועדה הבינמשרדית לענין מפעל "קייזר פרייזר" - הצעת חוק להגנת הסוכנות המסחריים - הצעת-חוק פרטית של חבר-הכנסת ורהפטיג.

חוק המועצה לשיווק ירקות.

ברכות.

הנני מתכבד לפתוח את הישיבה, שתהיה אולי האחרונה, של ועדת הכלכלה של הכנסת הנוכחית.

היו"ר ב. אבניאל:

לפני שאנו עוברים לסדר-היום רצוני למסור מספר הודעות. רצוני להזכיר לחברי הוועדה כי הסיוור במפעלי המים יתקיים בימים א'-ב' הנא.

ועדת הכלכלה משאירה שולחן נקי. היא סיימה את עבודתה.

העברנו 29 חוקים בטושב זה, ביניהם חוקים בעלי משקל, כגון - חוק ההגבלים העסקיים, חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים וחוק המים. העברנו 12 הצעות לסדר-היום וקיימנו דיונים כלליים על 29 נושאים. הוועדה פעלה באמצעות מספר ועדות משנה קבועות, כגון ועדת המשנה לחוק המים, לחוק מועצת הירקות וכדומה.

הוועדה הבינמשרדית בראשותו של מר גילת מסרה את הדו"ח

שלה בענין "קייזר פרייזר". בנדון זה היתה הצעה לסדר-היום שהועברה לוועדה.

היו"ר ב. אבניאל -

לפנינו שלוש אפשרויות: האחת - לאשר את המסקנות של הוועדה הבינמשרדית ולציין בשביעות-רצון את ההתקדמות שחלה בעבודת המפעל; השניה - להניח על שולחן הכנסת הודעה האומרת, שהיות ונתבקשנו על-ידי שר המסחר והתעשייה במועדו שלא לספל בבעיה עד שהוועדה אשר נתמנתה על-ידי השר תסכם את עבודה, וועדה זו סיכמה את עבודה והגישה את הדו"ח שלה רק אתמול - הרי שלא היה סיפק בידי ועדת הכלכלה לדון בשאלה; האפשרות השלישית היא שאנו נקיים מחר ומחדתיים שתי ישיבות ונסכם דעתנו.

ס. אונא:
האפשרות הראשונה איננה באה בחשבון. יחד עם זה, איננו רואה אפשרות להגשים את ההצעה השלישית. אם החברים סבורים שיש אפשרות כזו - לא אתנגד לכך.

ע. איכילוב:
אינני סבור שאפשר לאשר את הדו"ח מבלי לדון עליו קודם גם האפשרות השלישית איננה באה בחשבון.

ש. שורש:
אני מציע לקיים דיון על נושא זה ביום ה' ובינתיים תהיה שהות לחברי הוועדה לעיין בדו"ח.

היו"ר ב. אבניאל:
אני מצטרף להצעת חברי-הכנסת אונא ואיכילוב.

א. תלמי:
למפעל זה נעשה עולל וגם העתונות ירדה לחייו. יש לנו אפשרות לדון על הבעיה לפי סקר של ועדת מומחים ולהעלות את קרנו של המפעל. זהו גוף שצריך לעודדו. אי לכך אני מציעה לקיים דיון.

ש. שורש:
הדו"ח כבר מזכה את המפעל.

היו"ר ב. אבניאל:
לא נספיק לדון ברצינות על הבעיה.

אני מציע להסתפק בהודעה, שהוועדה לא הספיקה לקיים ד

הוחלט: הוועדה לא תקיים דיון בנושא ותודיע לכנסת שלא היה סיפק בידה לקיים דיון, מאחר והדו"ח של הוועדה הבינמשרדית הוגש רק בימים אלה.

חוק להגנת הסוכנים המטחריים

ד"ר לונגסל:
שר המסחר והתעשייה קבע עמדתו לגבי הבעיה. אפשר לומר בקצרה שהוא מתח ביקורת על ההצעה וגם ציין בה כמה ליקויים. לדעת השר יש אמנם מקום לבדוק את הבעיה ברצינות ובאופן יסודי, אבל אין להסכים להצעה, כפי שהוגשה.

מה הם הליקויים שאינם מאפשרים להסכים להצעה? ראשית, המונח "סוכן" מחייב בדיקה, מיון וסיווג. סוכן הוא בעל עסק עצמאי. אבל יש סידרות גדולות המעסיקות מקידי דבים, וקשה להשוות מעמדו של סוכן לזה של סקי. חלוי לגבי סיטורין וכדומה. יש לבחון את הבעיה על מי למעשה חל החוק, למי מציעה ההגנה.

כן נשאלת השאלה: בפני מה ומי דרושה הגנה? צריך להביא בחשבון את דרישות המציאות הכלכלית שלנו. מתן סטטוס לכל סוכן ולכל סקי - אינו בא בחשבון. יש לי רושם שזו הצעה מרחיקת-לכת במקצת אם רוצים לתת הגנה במני סיטורין לכל סוכן. הדבר גם איננו הולם את המציאות שלנו וגם לא את הסטטוס של סוכן.

לא היה מקום לדעתנו לאסור על הכנסת שינויים בסדרי העבודה של הסוכנים, כי הדבר עלול להזיק לדרישות המכסימליות ויכול למנוע יעול בשיווק.

השר מכיר בעובדה שלסוכן יש תפקיד נכבד ושיש צורך לברר מאילו בחינות הוא עשוי להיפגע על-ידי מעשים בלתי-הוגנים. רק לגבי אלה הוא מוכן להמליץ על מתן הגנה.

ד"ר לורנטל

והשאלה האחרונה היא: איזו הגנה דרושה? כאן הובאה דוגמה של פיצויי פיסורין. זה איננו הקריטריון היחיד שיכול לבוא בחשבון. למעשה בעולם אין דוגמאות רבות שאפשר להסתמך עליהן. יש דוגמה בולטת אחת שהוצגה בזמן האחרון, ודוקא במערב גרמניה. במערב גרמניה יש חוק שאיננו מסתמך על האספק הסוציאלי. חוק זה יוצא מהנחה שהסוכן עשוי לתרום ל"גוד-ווייל" של המעביד על-ידי כך שהוא רוכש לו לקוחות חדשים, וגם לאחר פיסוריו בעל המפעל עשוי להרוויח מזה. אומרים שהוא מעין שותף לגבי חלק זה, ובעבורו מגיעים לו פיצויים. זוהי מחשבה עסקית גרידא.

בהזדמנות זו התעסקתי בבעיה ועיינתי בספרות מקצועית. מסתבר שהגרמנים לגמרי אינם מאושרים מהפתרון שהם כאילו מצאו לבעיה. הם לא נחנו סתם פיצויים, אלא בתנאים בלתי-ברורים. ראשית, צריך לקבוע אם בעל המפעל קיבל יתרונות מסוימים ואם הסוכן הפסיד מזה. יש לקבוע פיצויים בסכום שלא יעלה על סכום מסוים. החוצאה היא שאין כל קו מנחה, וכל בעיה מן ההכרח שתביא להתדיינות ממושכת. לא רצוי לגרום למצב של התדיינות שיגרוור אחרי בוררויות ומשפטים בפני בית-משפט רגיל, אלא צריך לקבוע קו מנחה מה מגיע, באיזה תנאים.

השר סבור שזוהי בעיה רצינית ואין אפשרות לקבוע לגביה עמדה ברגע האחרון. השר בדעה שיש להקים ועדה שתבחון את הבעיה בכל הרצינות.

ז. ורהפטיג:
אשר לצד הפורמלי - אני מבין את הנימה שכאילו צריך להחליט על בעיה כה נכבדה ברגע האחרון. אבל אני רוצה לציין, שאני הבאתי את החוק לפני למעלה מחצי שנה.

היו"ר ב. אבניאל: ההצעה הועברה לוועדת הכלכלה ב- 17.6.1959.

ז. ורהפטיג:
העניין נדחה משבוע לשבוע ומחודש לחודש, כי שר המסחר והתעשייה לא יכול היה לענות. במשרד המסחר והתעשייה עברו על ההצעה לפני כחצי שנה ואף אספו חומר. נכון שיש לנו מעט מאד דוגמאות.

לגופו של עניין - ברור שיש בעיות רבות. אינני מכיר את החוק של גרמניה המערבית, אבל הצעתי מבוססת על מסורת המשפט העברי. כנראה שהם כיוונו לאותה דעה. בנקתי את ההצעה על העקרון של השגת-גבול ולא על האספקט הסוציאלי. העובדה שהסוכן מפיץ את הסחורה הומכת אותו לסולל-הדרך של בית-החרושת בחקופת הראשונה. הסוכן עוזר להקמת בית-החרושת, הוא משקיע מאונו בבנין בית-החרושת וחוא כעין שותף. מי שבא אחרי - הוא פשיג-גבול.

וכיצד מגינים על המוכן? אין בנדון קנה-מידה. איננו יכולים ללכת לפי קנה-מידה של מקייד. יש מקרים שהסוכן הוא שבנה את בית-החרושת ובזכותו המפעל הצליח. לכן הכנסתי את העניין של בוררות חובה, כי אין מקרה אחד דומה לשני. יתכן שהנסיון יופיח שאריך ללכת בדרך אחרת, אבל יש לעשות את הנסיון הזה.

היו"ר ב. אבניאל:
דומני שהבעיה היא מסובכת ביותר מכדי שנוכל לפתור אותה ברגע זה. אני מציע שנסכם דעתנו בכמה נקודות.

1. אנו סבורים שזוהי בעיה הטעונה הסדר וממליצים על בדיקת העניין.
2. אנו ממליצים במני השר שימנה ועדת מומחים אשר תבדוק את כל מכלול הבעיות מתוך גישה חיובית למציאת סתרון.

דומני שבכך אנו תורמים לקידום העניין ואיננו נוהגים בקלות-ראש. גם השר מוכן לפתרון, ודעת הוועדה זהה בנדון זה לדעתו של השר.

ה. מנשה:
אני מסכים לדרך המוצעת על-ידי היו"ר, אבל אינני רואה סיבה מדוע לא נבטא את עמדתנו לגופו של עניין. גם מבלי לבדוק את פרטי הדברים, אפשר לומר שיש כאן שטח הדאוי להסדר. מבלי לקבוע בדיוק מה צריך להיות ההסדר אפשר להוסיף, שהנושא מחייב גמישות.

ז. ורהפטיג:
כמוכן שאני מעדיף שהוועדה תביע את עמדתה החיובית לעצם הבעיה על-ידי המלצה להביא את החוק לקריאה ראשונה אם הוועדה תחליט להביע עמדתה בדרך אחרת - על-ידי המלצה לשר להקים ועדת מומחים אבקש רק את היועץ המשפטי של משרד המסחר והתעשייה לדאוג לצירוף נציגות הסוכנים לוועדה זו.

ש. שורש:
הנושא הוא מסובך. יש סוכנים וסוכני משנה, ושאלת הפיאו איננה פשוטה כל עיקר. אינני רוצה שתשתמע איזו חוות-דעת כטרם נבדק העניין.

היו"ר ב. אבניאל:
אני חושב שגם חבר-הכנסת שורש יכול להסכים לנוסח הבא:

1. הוועדה סבורה שיש כאן שטח הראוי להסדר;
2. ברם, דעת הוועדה היא כי אין כיום מספיק נתונים כדי לנקוט עמדה.
3. על כן ממליצה הוועדה בפני השר להקים ועדת מומחים ציבורית, דוגמת הוועדה לבעיית דמי מפתח, שתבחון את הבעיה, תאסוף חומר ותגיש את הדו"ח לשר ולוועדת הכלכלה של הכנסת.

מ. אונא:
כוונתנו היתה לומר שיש ענין הדורש טיפול. אולם אין לנו נתונים לטפל בנושא ולכן אנו מעבירים את השאלה לשר. עלינו לבטא את יחסנו החיובי לשאלה.

היו"ר ב. אבניאל:
קבענו ברישא שזה שטח הראוי להסדר. אפשר להוסיף: מתוך אספקט חיובי.

ע. איכילוב:
אנו חייבים לנהוג בדרך פרלמנטרית. לא היתה זו הצעה לסדר-היום שבעקבותיה אנו מגיעים למסקנות. היתה הצעת-חוק פרטית של חבר-הכנסת ורהפטיג שהועברה לוועדה. הוועדה חייבת לנהוג בהתאם לתקנות. הוועדה רשאית להמליץ על החזרת החוק לקריאה ראשונה בכנסת או היא יכולה להחליט שאין להמליץ על כך.

ההחלטה הראשונה היא, שאיננו יכולים להמליץ להחזיר את החוק לכנסת לקריאה ראשונה כיוון שלא דנו על כך; איננו יכולים גם לא להמליץ כיוון שלא קיימנו דיון. לדעתי לא היתה שהות לדון ולכן איננו יכולים להמליץ. בהזדמנות זו שמענו את נציגי הסוכנים שהבהירו את הבעיה. גם בא-כח הממשלה מסר הסבר. אבל אפשר לומר שלא היה דיון ממצה. אולם הגענו לכלל דעה שהבעיה ראויה לטיפול. אנו פונים לשר ומבקשים אותו להעניין בבעיה ולמנות ועדה שתחקור ותברר, ללא כל מסקנה. המסקנה היחידה היא, שהנושא חשוב וראוי לתשומת-לב.

ש. שורש:
אנו מסכמים מה שהיו"ר יכתוב לשר, מבלי לנקוט עמדה.

היו"ר ב. אבניאל:
מסתכמים אותם הקווים שעליהם החלטנו, בתוספת מסוימת של חבר-הכנסת איכילוב, אם כי היא מנוגדת לדעת חבר-הכנסת אונא.

אנו קובעים שהנושא ראוי לתשומת-לב ויש כאן שטח הראוי להסדר. ב. אנו קובעים שאין נתונים מספיקים כדי לנקוט עמדה, ולכן איננו ממליצים על החזרת החוק לקריאה ראשונה. ג. לעומת זאת, אנו ממליצים שר המסחר והתעשייה ימנה ועדה שתחקור את הבעיה, תאסוף חומר ותסיק מסקנות ותגיש אותן לשר ולוועד הכלכלה.

מ. אונא:
אם אומרים ש"אין נוקטים עמדה" צריך להוסיף: לגופו של ענין. לא מחזירים את החוק לקריאה ראשונה מפני שאין שהות לעשות זאת ולא מפני שמתנגדים לכך.

היו"ר ב. אבניאל:
כיוון שאין נתונים. אני דוגל בעמדה שאין נתונים ולכן לא ממליצים על קריאה ראשונה, ואילו חבר-הכנסת אונא אומ

שאינן שהות.

ש. שורש:
אפשר לומר שאין נתונים ואין שהות.

ע. איכילוב: אני מציע: מאחר ולא היו בידי הוועדה נתונים ולא היתה לה שהות מספקת, לא יכלה הוועדה לדון ולהחליט אם להמליץ על קריאה ראשונה אם לאו. לאור הבירור שהיה בוועדה, סבורה הוועדה שהנושא ראוי לטיפול ולחקירה מוקדמת.

היו"ר ב. אבניאל: ישנן שתי הצעות: הצעת חבר-הכנסת איכילוב והצעת. אני מעמיד את ההצעות להצבעה.

ה צ ב ע ה
=====

הצעת יו"ר הוועדה בתקבלה

נוסח ההצעה הוא כדלקמן :

1. הוועדה סבורה שהנושא הוא חשוב וראוי לתשומת-לב. זהו שטח הראוי להסדר.
2. אין כיום מספיק נתונים כדי לנקוט עמדה לגופו של ענין, לכן אין הוועד ממליצה על החזרת החוק לקריאה ראשונה בכנסת.
3. אולם הוועדה ממליצה בפני השר שימנה ועדה ציבורית שתבדוק את הבעיה. מסקנות ועדה זו יוגשו לשר ולוועדת הכלכלה.

הצעת חוק המועצה לשיווק ירקות
=====

היו"ר ב. אבניאל: פגישה זו באה כתוצאה מתזכיר שהגישו נציגי אגודת הצרכנים לוועדת הכלכלה. האם יש לכן מה להוסיף לתזכיר שהגשתן, ומה הן הצעותיכן לפתרון הבעיה?

גב' א. פולק: הצעותינו הקונקרטיות מופיעות בתזכיר.

היו"ר ב. אבניאל: בתזכיר אתן מתלוננות שזורקים ירקות למזבלות ואחן מבקשות שיעבירו עודפים אלה לישובי עולים שם יש מחסור בירקות. במה מתבא הדבר, ופאין אתן יודעות שהדבר לא נעשה כך?

גב' א. פולק: את הדו"חות אנו מקבלים מהמדריונות הפועלות בשכונות הללו. אנו סבורים שבמקום להשמיד את התוצרת מוטב להעבירה לשכונ העוני. ביקרתי בארצות שונות כמו שוויץ, הולנד, גרמניה, והתענינתי כיצד הן פותרות את בעיית העודפים. הם משתדלים לפתור את הבעיה הזו בדרכים שונות. כאן לא עושים כל מאמצים כדי להגביר את הצריכה. התקשרנו עם המחלקה למטטסטיקה וביקש מספרים על הצריכה. קיבלנו מספרים לשנת 1956/57, שאינם מראים את המציאות. אנו סבורים שיש מקום להגברת הצריכה על-ידי הסברה. בצרפת, למשל, מודיעים השכם בבוקר לעקרות הבית אילו מצרכים מצויים בשפע בשווקים ובאילו מחירים. מסבירים לעקרות-הבית איזהמצרכים הן יכולות לקנות בשוק במחיר מוזל. בדרך זו הם מכוונים את הצריכה ומשפיעים על ספיגת העודפים. זוהי אחת הדרכים שעלינו להעתיק מייד. יש להודיע בבוקר לעקרות הבית איזה מצרכים עליהן לקנות. אחר-כך יש דרכים שונות תעמולה והסברה.

בגרמניה, למשל, הוקצב סכום של 6 מיליון מרק להגברת החמעולה לטען הגברת השימוש בחלב. אצלנו לא מנהלים כל תעמולה להגברת הצריכה של ירקות. תעמולה כזו נעשית רק על-ידי מוסדות מסחריים כמו "תנובה" וכדומה, והקהל איננו שם-לב לכך.

יש נקודה אחרת הנוגעת למחירים הגבוהים. המחירים הגבוהים משמשים בלם להגברת הצריכה של הירקות. אבל נושא זה תדבר גב' לקריץ.

גב' לקריץ: אני חייבת לציין שלא שילמתי פחות מ-400 פרוטה לק"ג עבכניות, אף בימים בהם נשלחו עודפים למזבלות.

האם יודעת את כמה מקבלים הייצרנים עבור ק"ג עגבניות
עליך לדעת מה הסיבה להבדלים במחירים.

מ. אולמרט:

גב' לקריץ:
אני צרכנית ונציגת הצרכנים. בתחילת העונה שילמנו ע
עגבניות - 2 ל"י הק"ג, לאחר מכן ירד המחיר ל-1.2 ל
ול-1 לירה הק"ג והגיע ל- 600 - 400 פרוטה הק"ג. כוס מיץ עגבניות עולה לנו
400 פרוטה, וזה מחיר יקר בעונת העודפים והשפע. עגבניה מהווה ירק שמשתמשים בו
בוקר, צהרים וערב.

אנו רוצות שמחירי העגבניות יהיו יותר זולים ושלא
תגיע לשווקים סחורה מאיכות גרועה.

גב' א. פולק:
עקרת הבית משלמת עבור תוצרת גרועה אותו מחיר כמו
עבור תוצרת טובה. לקמעונאי יש אותן הטענות. הייצור
שולחים את הסחורה כאשר למעלה יש סחורה טובה, ולמטה - סחורה גרועה. על זיופים
יש צורך להטיל קנסות.

מ. אולמרט:
עקרות הבית נוטות לשלם מחירים גבוהים עבור תוצרת
שהיא יפה בחיצוניותה, ולאן דוקא עבור תוצרת טובה
וטעימה. הן מוכנות לשלם כל מחיר עבור ענבים "אלפונס" שהם משוללים כל טעם,
ואינן מוכנות לקנות במחיר זול ענבים מזן "סלה" שהם זולים.

גב' רקובר:
אני נציגת אגודת הצרכנים בירושלים. עקרות בית ירוש
הבאות לתל-אביב מופתעות למראה השפע של הירקות והפיו
למראה המינים והזנים הטובים. בירושלים אין מבחר כזה. מין משובח אפשר להשיג
רק בחנויות היקרות ברחוב הראשי, ושם המחירים הם גבוהים ביותר.

מחיר הירקות והפירות בירושלים הוא יותר גבוה מאשר
בשפלה. לפני שבוע ימים הייתי בתל-אביב וקניתי שזיפים מזן "סנטה רזה" במחיר
של 500 - 400 פרוטה הק"ג, בעוד שבירושלים שילמתי עבור תוצרת זו 800 - 750 פרוט
הק"ג.

שאלתי את בעל החנות שם אני קונה מדוע לא מגיע
אליו המין המשובח. תשובתו הייתה: לסיטונאים לא כדאי לקנות מין מובחר מאחר והם
מרוויחים יפה על המין השני. שאלתי אותו מדוע המחירים בשוק "מחנה יהודה"
הם יותר נמוכים. הוא הסביר לי שהסחורה מגיעה לשוק הסיטוני בשעה 4 לפנות בוקר,
וכל המקרים והקרוב למקום זוכה לקבל את המין המובחר.

אשר לטיב הסחורה - אני עצמי כתבתי תלונה על שלא
מגיעים עגבניות או מצרכים אחרים ארוזים בשקיות של זיילון. הדבר בא על תיקונו
עובדה היא שכאשר הגיעו מצרכי מזון אזוריים בשקיות והם היו מין ראשון - הצרכנים
קנו אותם ברצון. בזמן האחרון הגיעו אלי תלונות, שלתוך השקיות מתגנבות גם כמה
עגבניות שאינן מן המין המובחר. יתכן שהדבר נעשה בשגגה, או אולי הירק מתקלקל
בתוך השקיות. אני חושב שיש לעשות מחקר בנדון.

היו"ר ג. אבניאל:
אבקש את מר אשכנזי להסביר את הבעיה של אספקת
ירקות לאיזורים מרוחקים.

ש. שרש:
מה הן הכמויות של ירקות אשר נזרקו למזבלות או הועבר
להזנת בעלי-חיים?

מר אשכנזי:
בערך לפני כשנה התקיים דיון בוועדת הכספים על אותו
נושא על-סמך תלונה אחת שהוגשה. אני סבור שמרבית
התלונות המגיעות בשנה האחרונות בקשר לענפי החקלאות נובעות מהנטיה של הציבור
לשכוח מצבים שהיינו בתוניהם בהם לפני שנה-שנתיים. על העגבניות היו דיונים
ממושכים, והנה הגענו למצב שהעגבניה סוף-סוף מחפשת את הצרכן. איבני אומר
שהמצב משביע-רצון, אבל עלי לבחון את הדברים לפי קנה-מידה מסוים.

קשה להשוות את המצב בארץ עם מצבים בארצות אחרות.
במרבית הארצות משתמשים בכמות מתקבלת על הדעת של ירקות. הייצור והאספקה של
הירקות מתרכזים במספר חדשים של השנה. עקרות-הבית שלנו אינן יכולות להבין
מדוע העגבניות הן יקרות בחודשי אפריל. כל ההסברים שזו איננה עונה של עגבניות
אינם מעויילים. יש עונות בהן אי-אפשר לגדל עגבניות, ואם מצליחים בכל-זאת
לגדל עגבניות באותן עונות - הרי שהן יקרות.

אשכנזי -

לידיעתכם, יש לנו במלאי מאות אלפי בקבוקים מיץ
 ניות שהוכן על סדרת הפרי. בית-החדושת נחבר על-ידי המועצה, הפרי ניתן
 מ, ומיץ העגבניות נמכר לציבור במחיר הבקבוק בהוטפת הוצאות הייצור. בקבוק
 עגבניות נקי נמכר בחנויות במחיר של 240 פרוטה. מיץ זה איננו נוסל באיכותו
 תו מיץ עגבניות שמגישים בבתי-מלון בחו"ל בכוסית קטנה. הכנו מלאי של
 לח ממיליון בקבוקים ועקרות הבית מטרבות לקנותו. לדעתי אין לכך כל הסבר.
 עצה הוציאה על תעמולה להחדרת המיץ לבתים כסכום שהמיץ הכנים. אפשר לומר
 שלנו במשימה זו. הדבר נובע ממנהגי תצרוכת ושמרנות. יש חוגים מצומצמים
 נים את המיץ במספר חנויות במספר רחובות בתל-אביב ובירושלים. בארצות אחרות
 עגבניות הוא מצרך חיוני ביותר, ואילו אצלנו אין לכך ביקוש. אוכלוסיית
 ות הבריית צורכת את מרבית העגבניות בצורת מיץ. כיום אין בשוק מיץ טבעי,
 למיץ עגבניות. אני סבור שאגודת הצרכנים היתה עושה מפעל חשוב אילו היתה
 נמת למשימה זו של החדרת מיץ העגבניות לבתים.

המועצה, בשיתוף עם משרד המסחר והתעשייה, מספקת לכל
 יובנים המרוחקים המגלים עניין בקבלת תוצרת חינם, תוצרת חקלאית מעודפים. המועצה
 מקפידה על כך שהתוצרת לא תחזור לשוק. במשרד המסחר והתעשייה יש פקיד מיוחד
 סק' בזה. משרד המסחר והתעשייה, באמצעות המפקחים על המזונות, דואגים להעברת
 צרת למקומות הללו. שם מחלקים את התוצרת חינם באמצעות הצרכניות. הכמויות
 הם אינן גדולות. אנו גם מספקים לצבא כל כמות שהוא דורש מעל לכמות שהוא
 יך וקונה. בחודשי יוני ספקנו לצבא כמות הגדולה ב- 50% מהתצרוכת הרגילה, ללא
 השלום. כל מוסד ציבורי שיגלה עניין בכך ויקבל על עצמו אחריות שהתוצרת
 תוחזר לשוק - נספק לו את העודפים בעונת השפע. נדרוש רק ערכות זו.

מיון התוצרת - השנה הוקמו עשרות תחנות מיון אזוריות.
 וכם חיהקות בין המועצה והממשלה התחייבה המועצה לקבל מהתיישבות החדשה גם
 ררת מסוג ב', שלא תובא לשוק. המועצה אוספת את התוצרת מסוג ב' בתחנות המיון
 ייכוז על-חשבון המועצה. אין כאן כל התחרות מאחר והמחיר במקום הוא יותר
 יה מכל מחיר שהייצרן יכול לקנות לקבל מהסוחרים הפרטיים. אנו אוספים את
 יצרת, שאחר-כך איננה מגיעה לשווקים.

ר. ב. אבניאל:

בשבוע שעבר קיבלתי מספרים על כמות התוצרת שנזרקה
 למזבלות או הועברה להזנת בעלי-חיים. נזרקו
 אלף טון ירקות, המהווים 15% מהכמות הכללית, ובכלל זה 12 אלף טון עגבניות, שהם
 מהכמות הכללית.

אשכנזי:

אין אפשר להסדיר את אספקת הירקות מבלי ליצור עודפים.
 לרוע מזלנו כמות העודפים איננה מתחלקת לפי חדשים.
 סבורים שאריכים להיווצר 28 - 25 אלף טון עודפים. בחדשי ינואר-יוני נוצרו
 12,000 טון עודפים.

אולמרט:

קבלנו את חוק המועצה לשיווק ירקות. בהנו למועצה סמכויות
 לפעול. הכנסנו סעיף המטיל חובה על המשווק לשווק
 התוצרת למקומות מרוחקים. אני רוצה לקבוע כמה עובדות. עובדה היא שהשיווק
 ונמות מרוחקים איננו סדיר. ואני רובע בוודאות גמורה, שבזמן השפע בעגבניות
 ירה שילמו בזכרון-יעקב 400 פרוטה הק"ג, ולא בעד הסוג המובחר. הוא הדין
 וישראלים, שם המחיר הוא יותר גבוה, שלא בהשוואה להפרשים במחירי ההובלה.
 עצה צריכה לתח דעתה על תופעה זו. זה היה פותר במקצת את בעיית העודפים.

בעיה יותר מסובכת היא בעיית הפער בין המחיר שמקבל
 צרן לבין המחיר שמשלם הצרכן עבור התוצרת החקלאית. הפער הוא פי 10 - 5.
 כאן אפשר לעשות ויסוח מסוים. המועצה צריכה להקדיש תשומת-לב לבעיה זו.

כנראה שהתעמולה לקניית מיץ עגבניות לא היתה מוצלחת.
 דה היא שרבים אינם יודעים כלל על המלאי של בקבוקי מיץ. אני יודע שהתעמולה
 ורצת לשימוש בדגי ים הוכתרה בהצלחה ויש התקדמות בשטח זה. האוכלוסייה שלנו
 ו שמרנית ביותר, והיא מוכנה לשלם כסף רב עבור זנים שהיא מחליטה שהם טובים.
 יך להסביר לאזרח שעליו לקנות את הזנים הזולים שהם הטובים.

ג. איג'לוב:
אני רוצה קודם כל לכבד את התענינות הציבור, ובמקרה זה של צמיגות אגודת הצרכנים, בבעיה נכבדה זו של אספקת וצריכת ירקות ופירות. אני אדבר דברים אלה על אף העובדה, שאין לי מושג את מי אתן מייצגות, איך נבחרתן ובשם איזה וכמה צרכנים אתן מדברות. העובדה שאני איננה ברורה לי איננה מספיקה מחשיבות הבעיה שהעליתן כאן. אולם אי-אפשר לדון בשאלה נכבדה זו כאשר בוגעים רק בקצה. אלו הן שאלות יסוד שאין לפתור אותן מבלי למצוא פתרון לבעיה היסודית. לא אדבר על שאלות היסוד, רק אזכיר א

כולנו יודעים שדרכו של הירקן איננה סוגה בשושנים. אני גם חושב שהצרכנים אינם יודעים ירקות ופירות טובים מה הם. אתן מדברות על ירקות מסוג שני. באיזה ירק או פרי יש סוג ראשון? אם ימכרו רק סוג ראשון הרי רק 15% מהיבול ילך למכירה. בכל-אופן לי יש דעה אחרת לגבי סוג ראשון וירקות ופירות טובים מאשר לכן. יש עובדה קיימת שאין לשנותה, שלכל פרי או ירק יש עונה. אין זו אשמתו של הירקן או הסוחר שקונים מלפפונים ב-2 ל"ג הק"ג. אלה הם מלפפונים שמצליחים לגדל לא בעונת המלפפונים. אבל כאשר יש בשוק עגבניות במחיר של 300 - 400 פרוטה הק"ג נשמעות בעונות מסענות שנות.

הצרה היא שהצרכנים אינם יודעים מה לקנות ומתי לקנות. עקרת הבית צריכה לנהל את משק ביתה ואת מטבחיה בהתאם לעונות השנות. כאשר קוב פירות וירקות בעונתם - כל התחשיב הוא אחד. הדברים שלכן על העמולה והכוונה הם דברים חיוביים. אבל זוהי בעיה נפרדת. הבעיה של המקומות המרוחקים גם זו בי בפני עצמה, ואין לה קשר לבעיה שבה אנו זנים.

ד. ש. רש: רצוני להציג מספר שאלות קצרות.

האם יש לכן קשר עם מועצת הירקות? האם פניתן למועצה השתוממתי לשמוע על ייצור מיץ העגבניות, ולא מובן לי נ אגודת הצרכנים איננה יודעת על כך.

האם הורדת המחיר על-ידי הייצרנים מביאה לידי הורדת הן לצרכנים? האם הורדה זו מבירה את הצריכה? כיצד הצליח הנסיון להשפיע על הורד מחיר העגבניות בסופר-מרקט ובצרכניות? האם נסיתם להרחיב את הנסיון הזה?

ה. יו"ר ג. אבניאל: זוהי הישיבה האחרונה של ועדת הכלכלה. מסתבר שלא נוכל למצות את הבעיה ונצטרך להסתפק בכך, שהעלינו את הענין לבידור. בנוכחות צמיג המועצה לשיווק ירקות. אנו רק יכולים לבקש, שאגודת הצו והמועצה יהדקו את שיתוף הפעולה ביניהם. מאחר וזמננו מוגבל, נבקשכם להשיב על השאלות הקונקרטיות בכתב.

ו. ב. פולק: לכל ארגוני הנשים יש תפקידים פוליטיים או סוציאליים. אנו הקימונו ארגון שאין לו כל תפקיד אחר אלא לדאוג לענייני הצרכנים.

אנו מיוצגים במועצה. למועצה יש מזכירות שהיא קובעת או הדברים. את המועצה מכנסים אחת לשנה. יש גוף מצומצם שהוא הקובע.

ז. מ. אשכנזי: הנסיון שלנו נעשה במשך שבועות רבים במסגרת יסודי מאד עגבניות. אין ארץ בעולם שבה מחיר תפוחי-האדמה הוא כפי כך יציב במשך כל עונות השנה כמו בארצנו. הגענו כאן למחיר יציב לאורך כל השנה זהו הישג עצום. הוזמנו על-ידי ממשלת יורן לבוא וללמוד כיצד אנו מצליחים לעשות זאת. בקשה כזו נחקבלה באמצעות משרד החוץ.

ייצרני העגבניות קובנים על-ידי הסכם הירקות ויש להם מחיר מובטח. לפני שנה, כאשר היה שפע של עגבניות, נמינו להתחיל בהדרגה להוריד את המחיר הסיטוני ולהאות כיצד הדבר ישפיע על המחיר הקמעוני ועל הצריכה. בחקלנו בחופעה הבא: כאשר הורדנו את מחיר העגבניות מ-400 פרוטה ל-300 פרוטה מחיר סיטוני; עלתה הצריכה והפער בין המחיר הסיטוני והקמעוני נשאר קבוע. הורדנו את המחיר בהדרגה עד שהגענו למחיר של 200 פרוטה מחיר סיטוני, נוכחנו לדעת שהמחיר הקמעוני לא ירד והצריכה לא גדלה כלל. יש גבול לכמות העגבניות שקונה עקרת-בית בשנה.

מר אשכנזי -

לצריכת העגבניות יש קשה הדוק עם המצרכים הנמצאים בשווקים באותה עונה. אנו רואים ירידה במסוּצ של הצריכה ברוב הירקות. הדבר מושפע ללא ספק על-ידי המצרכים בשווקים. כאשר יש רציפות של אספקה ומצליחים למנוע רעב לעגבניות, הרי אין כל התנפלות על העגבניות של העונה החדשה. היום יש ויסות של אספקה ואין התנפלויות.

בחודש יוני השנה צרכה האוכלוסיה 1,400 טון עגבניות פחות מאשר בחודש יוני אשתקד. זה היה קשור בכמות השזיפים שהיו בשוק, בכמות הנשר והעופות.

ישיבת מליאת המועצה מתקיימת אחת ל-6 שבועות. חברי המועצה מתמנים לא על-ידי המזכירות אלא על-ידי השרים. גב' פולק לא נתמנתה על-ידי השרים להיות חברה במועצה, ולכן היא איננה חברה במועצה.

היו"ר ב. אבניאל: בחוק יש הנחיות ברורות בנוגע להרכב המועצה, ואני מקווה שהדבר יתוקן.

נסתפק בכך הפעם. את התשובות ליתר השאלות נקבל בכתב.

=====

היו"ר ב. אבניאל: מאחר וזוהי הישיבה האחרונה של ועדת הכלכלה, רצוני להביע את רחשי הוקרתי לחברי הוועדה על שיתוף הפעולה ועל הדוח הטובה ששררה בכל דיונינו. עם כל ניגודי העמדות וחילוקי הדעות, עשינו עבודה פוריה, וזה רק מוכיח שאפשר שאפשר לעבוד יחד.

ש. שורש: בשם כל חברי הוועדה רצוני להביע את רגשי הוקרתי ליו"ר הוועדה, על אשר ידע להשרות רוח טובה בכל בירור ובירור וניסה לחתור למשותף, על אף חילוקי-הדעות. אם הושגו הישגים בשטח החקיקה - ואני סבור שהושגו הישגים נאים - הרי זה לא במעט הודות ליו"ר הוועדה ולרוח הידידותיה ששררה בין חבריה.

כיועצים המשפטיים, לקצרניות וכן לסדרנים, שהיו לנו לעזר רב בעבודתנו, פלקסר,

א. תלמי: רציתי להשלים את הברכות. עשינו עבודה מאומצת וחרוצה, והיא התנהלה ברוח טובה ותוך רצון להגיע למשתף. הודות לכך התקדמנו, והגענו עד הלום. חוק גדול וחשוב אושר בכנסת הודות לעבודתנו המשותפת. אני מודה לכולכם.

ע. איכילוב: אני חושב שכולנו עבדנו כאן לשם שמיים. ואם גם נלחמתי, ואולי גם רבתי, הרי היה זה ריב ענייני, ולא היה בו שמץ של הרגשה אישית. למרות שכולכם הצבעתם נגדי כמעט בכל העניינים, אני מרגיש עצמי חבר ושיתף לחבורה מכוונת זו, המסורה לעבודתה בכנסת. אני חושב שוועדת הכלכלה יכולה ללא ספק לעמוד בשורה ראשונה של הוועדות בכנסת. הפירות שהצבנו הם רבים, והקציר רב. אני מצטרף לכל דברי הברכה לכל החוליות שהיו משולבות בשרשרת זו של עבודת הוועדה.

מר פלקסר: בשביעות-רצון אני מצטרף לכל דברי הערכה על פוריות עבודת הוועדה. עקבתי אחרי הדברים תוך עבודתי היום-יומית, ואני מצטרף לדברי ההערכה על תפקידו של היו"ר ועל יחסו לחברי הוועדה, למזכיר ולחבר העובדים. בטוחני שוועדה זו עשתה עבודה מועילה למשק ולמדינה.

היו"ר ב. אבניאל: הרגשתי צורך נפשי לומר לחברי הוועדה עד כמה אני מעריך את שיתוף הפעולה בינינו ואח היחס החברי, על אף הגישות השונות. אני נועל את הישיבה.